

Eigen onderdak voor SBH

Het heeft lang geduurd maar de Stichting Behoud Hoogaars heeft nu toch echt een eigen loods. Daar vindt de vloot onderdak in de winter en kan er goed worden gewerkt aan het varende erfgoed van Zeeland. De officiële opening geschiedt op 22 en 23 oktober. Door Wim de Bruijn

Het verhaal is genoegzaam bekend onder erfgoedgeïnteresseerden; terwijl langs het IJsselmeer veel botters, kwakken, pluten, bollen en jollen werden behouden, was het in Zeeland droevig gesteld met het behoud van de oude houten vissersschepen. Je kunt je nu amper nog voorstellen dat er in het jaar 1900 ruim 800 hoogaarsen en 100 hengsten in Zeeland voeren. Het handjevol vissersschepen dat nu nog in de vaart is wordt daarom met man en macht in stand gehouden. De grootste vloot is onder beheer van de SBH, de Stichting Behoud Hoogaars en bestaat uit de hoogaars YE 36 *Andries Jacob* (1900), de hengst TH 49 *Drie Gebroeders* (1908), de hoogaars *Alcyon* (1928) en de in 2015 geheel herbouwde steekhengst *Boreas*. Daarnaast beschikt SBH nog over de Zeeuwse schouw *Luctor et Emergo*, een gerestaureerde peilboot uit 1902, de Hollandse bootjes *Botje* uit 2005, de *Gebroeders* uit 1969 en als laatste de *Brutus* die de afgelopen winters gerestaureerd is. Ook de hoogaars *De Wet* wordt door SBH-vrijwilligers onderhouden, in ruil daarvoor mag *De Wet* ingezet worden om met betalende gasten te zeilen.

Onderdak

De schepen hebben zomers een plek net voor de sluis van Veere, achter het remmingwerk, maar 's winters staan ze binnen, zodat eraan gewerkt kan worden. Na een aantal jaren onderdak te hebben gehad in de oude Timmerfabriek en zes jaar, tot 2020, in de Machinefabriek in Vlissingen heeft de SBH nu een eigen botenhal/werkplaats van 35 x 20 m aan de Jachthavenweg 6 aan het

Kanaal door Walcheren te Vlissingen. Op 22 en 23 oktober wordt deze SBH-loods feestelijk geopend. In de nieuwe loods kunnen de vele vrijwilligers het winteronderhoud uitvoeren. In SdZ 2000.6 schreven wel al eens uitgebreid over de SBH die toen haar tienjarig bestaan vierde. In dat jaar werd in de Timmerfabriek de *Alcyon* volledig gerestaureerd.

's Zomers kan men vanuit Veere mooie dagtochten met gasten maken op het Veerse Meer en als het mogelijk is daarbuiten. Veere kent een Stichting Werf Veere's Hoop en het bestuur ervan houdt zich bezig met plannen om in Veere een eigen werf te ontwikkelen. Maar zoals de situatie nu is, zal de realisatie van die plannen nog zeker 5 tot 10 jaar op zich laten wachten. Zo lang kon de SBH-vloot niet in het water blijven liggen, dus werd er in 2019 een contract getekend voor de bouw van een nieuwe loods in Vlissingen. De SBH had alle jaren een zuinig beleid gevoerd en kon een groot deel van het benodigde bedrag uit eigen middelen betalen. Toch is er nog een gat van circa anderhalve ton in de begroting en daarvoor worden nog middelen gezocht. Voor de helft van het benodigde bedrag verwacht het bestuur sponsors te vinden. Voor de andere helft proberen ze via crowdfunding het benodigde geld binnen te halen. Iedereen kan een kubieke meter van de SBH-loods adopteren voor 125 euro. Als voor alle kubieke meters sponsors zijn gevonden, dan kan het gebouw snel worden gevuld met alle functies die in 2021 nodig zijn voor het waarborgen van de continuïteit van de SBH. Er zijn uiteraard nog meer mogelijkheden,

boven: Een overzicht in de SBH-loods met links de *Windroos* en ervoor een Hollandse boot en ernaast een peilboot. Op de etage is een grote container met ontvangst-, vergader- en instructieruimte geplaatst

midden: De SBH-loods van 35 x 20 m, met schuifdeuren zodat de schepen gemakkelijk naar binnen gereden kunnen worden

onder: Er is een goed geoutilleerd machinepark met afzuiging aanwezig in de SBH-loods

SBH is een ANBI-stichting dus giften zijn vaak (deels) fiscaal aftrekbaar. Over legaten hoeft ook geen erfbelasting te worden afgedragen.

Dak erop

De aannemer leverde de kale hal keurig binnen de tijd op, terwijl vrijwilligers van de SBH ervoor zorgden dat de containers die op de tussenverdieping moesten komen, werden geplaatst voordat het dak erop ging. De vrijwilligers verzorgden zelf ook alle elektra en het noodzakelijke leidingwerk in de loods. De wanden en het dak zijn goed geïsoleerd en de vloer is uitgevoerd als zware

links: Er moet de komende jaren veel aan de hoogaars *Windroos* worden gerestaureerd. Maar dan kan het jacht er weer jaren tegen

rechts: De hengst TH 49 *Drie Gebroeders* en de steekhengst *Boreas* liggen op hun vaste ligplaats voor de sluis bij Veere. Op de achtergrond de jachthaven van Veere

gienvloer waar de schepen zonder problemen overheen gereden kunnen worden. Achterin de loods is een verhoogde vloer gemaakt waaronder de houtbewerkingsmachines staan opgesteld. Alle gereedschappen liggen daar in een grote container achter slot en grendel. Boven is een ontvangstruimte met tafels, stoelen en een keukenunit. Verder is er veel ruimte voor exposities en een museale ruimte. Het is ook de bedoeling dat er trainingen, vergaderingen en sociale evenementen worden georganiseerd. Er wordt nog gekeken of de werkplaats ook gebruikt kan worden door jongeren die een technische opleiding volgen, want 's zomers is er voldoende ruimte beschikbaar. De toiletunits die daar ook zijn ondergebracht, werden kant en klaar aangeleverd, alleen was het wachten op de aansluiting op het riool. Als alles draait, dan kan de loods opengesteld worden voor publiek, zodat niet alleen toeristen, maar ook de lokale bevolking vertrouwd kan raken met het varende erfgoed van de regio en het traditionele vakmanschap.

Vrijwilliger worden?

Bovendien hoopt het bestuur van harte dat er zich onder de bezoekers mogelijk toekomstige vrijwilligers bevinden, want daar heb je er nooit genoeg van. Zo is er momenteel veel behoefte aan schippers en ook aan maten. Met elk schip

gaan één schipper en twee maten mee, dus als je een vol vaarprogramma hebt, dan zijn er veel mensen nodig. Dat volle vaarprogramma maakt het ook mogelijk dat er meer inkomsten zijn voor de Stichting. Heb je vaarervaring op platbodems, dan zijn er dus volop mogelijkheden, want het zou eeuwig jammer zijn als de schepen voor de wal moeten blijven liggen bij gebrek aan schippers en maten.

Niet iedereen is even handig met beitels, zaag of schaaft. Maar er moet ook worden gelakt, gebreeuwd, gekit en er zijn administratieve taken, bijvoorbeeld het bijhouden van het uitgebreide archief. Ik zag bijvoorbeeld stapels exemplaren van de Spiegel liggen, ze kunnen worden geordend en ingebonden. Dan is alles, dankzij het unieke opzoeksysteem dat Jan Eissens van de SSRP na elke uitgave bijwerkt, snel terug te vinden in die oude nummers.

Opening SBH-loods

Van de officiële opening van de SBH loods wordt een klein feestje gemaakt. Op vrijdag 22 oktober

houdt eerst Frits de Waele, omringd door alle schepen die dan in de loods worden gehaald, voor alle vrijwilligers, donateurs, medewerkers van Zeeuwse musea, leden van watersportverenigingen en bureaus, een interessante lezing over zijn boek *Veerpont en Scheepswerf Cyriel de Smet*. Die dag wordt er ook bijzondere aandacht besteed aan het onderhoud en behoud van de grote SBH-vloot.

Op zaterdag 23 oktober wordt de SBH-loods dan officieel geopend in aanwezigheid van drs. H. Polman, commissaris van de koning en tevens beschermheer van de SBH. Er worden presentaties gegeven over erfgoed en toerisme, over de digitale ontsluiting van het SBH-archief, over het bedrijfsleven, onderwijs en overheden rondom de Kenniswerf.

Tevens is er veel aandacht voor oude en nieuwe ambachten en uiteraard is er muziek. Ook de Spiegelredactie zal aanwezig zijn met een informatietafel. Kijk voor het laatste nieuws op www.hoogaars.nl voor de specifieke tijden en belangrijke informatie.

NIEUW IN DE VLOOT: WINDROOS

Jaarlijks konden we de *Windroos* bewonderen als ze tijdens de Van Loon Hardzeildagen langs Veere kwam stuiven, want er werd telkens een zware strijd geleverd om de wisselprijs, de zilveren *Jetty*, binnen te slepen. Het jacht werd echter te zwaar voor de eigenaar en omdat de verkoop niet wilde lukken werd de *Windroos* uiteindelijk om niet overgedragen aan de SBH, terwijl de oude eigenaar jaarlijks nog een kleine bijdrage levert aan het onderhoud.

In een taxatierapport van vorig jaar werd nog geschreven dat het schip, voor zover zichtbaar, in goede staat verkeerde. De SBH meende dat er na een kleine onderhoudsbeurt dit jaar volop gezeild zou kunnen worden. Toen de *Windroos* echter in de nieuwe loods stond en er goed naar alle details kon worden gekeken, bleek dat er een serieuze restauratie aan zat te komen. Een tegenvaller, ook financieel, maar er is een onderhouds/

restauratieplan opgesteld dat de gelegenheid biedt om de *Windroos* zó op te knappen dat ze daarna met eenzelfde kwaliteitsstandaard als de andere schepen weer actief kan deelnemen aan vaartochten, wedstrijden en nautische evenementen. Als je gaat restaureren komt het soms voor dat je goede stukken hout moet verwijderen om bijvoorbeeld nieuwe spanten te plaatsen. Bovendien kun je beter alles in een keer aanpakken, dan elk jaar een stukje, want dat schiet niet op. Discussie voor de restauratoren is ook, naar welke situatie gaan we terug restaureren? Het tijdstip van de bouw, de situatie na de vorige verbouwing? Daarvoor is heel veel informatie nodig over de geschiedenis van deze hoogaars.

De *Windroos* werd in 1926 bij Annemans in Gent gebouwd, alleen om de hoogaars *Jetty* van Olympisch kampioen Leon Huybrechts in de wedstrijden te verslaan. De *Windroos* heeft maar liefst acht eigenaars gehad, onder wie in 1986 Wim van Rootselaar en André Hoek. In

De *Windroos* onder vol tuig tijdens de Van Loonrace van 2019

SdZ 1989.2 schreef André Hoek daar al uitgebreid over. Hij maakte van *Windroos* een racemachine met een mast van maar liefst 17 meter lengte! In 1996 kocht Rinus Platschorre het jacht.